

Oslo, 25.09 2023

Skriftlig innspill til Prop. 132 L (2022–2023)

Sex og samfunn ønsker å takke for muligheten til å komme med innspill *Prop. 132 L (2022–2023). Endringer i straffeloven (konverteringsterapi)*.

Kort om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og vi har siden 1971 jobbet for økt kunnskap, kompetanse og tilgjengelige tjenester på feltet. Vi driver klinisk og pedagogisk virksomhet, samt faglig utvikling og politisk påvirkningsarbeid. Den kliniske delen av arbeidet vårt inkluderer blant annet Norges største klinikk for seksuell helse. I 2022 var vi i kontakt med om lag 40 000 unge fordelt på vår poliklinikk, vår chat-tjeneste og gjennom vår seksualitetsundervisning

Vårt innspill

Sex og samfunn er glade for at Kultur- og likestillingsdepartementet har lagt frem et forslag som er så tydelig på at menneskers seksuelle orientering og kjønnsidentitet må respekteres og at enhver form for krenkelse på bakgrunn av dette får konsekvenser.

Vi stiller oss bak forslaget, men ønsker samtidig å presisere at et forbud må ramme bredt når det gjelder:

- hvem som inkluderes i forbudet
- hva som inkluderes i forbudet

I tillegg vil vi også påpeke viktigheten av at rettigheter som dekkes av forbudet gjøres kjent.

Hvem inkluderes i forbudet

Sex og samfunn har tidligere tatt til orde for at kjønnsuttrykk, i tillegg til seksuell orientering og kjønnsidentitet, inkluderes i forbudet. Vi ser at departementet argumenterer for at kjønnsuttrykk ikke skal inngå som et eget alternativ, og skriver at:

«...argumentasjonen fra de ulike høringsinstansene illustrerer at forsøk på å få en person til å endre, undertrykke eller fornekte sitt kjønnsuttrykk primært skjer i de tilfellene hvor gjerningspersonen har antagelser om vedkommendes seksuelle orientering eller kjønnsidentitet. Det er dermed fortsatt ikke klart for departementet hvilken selvstendig betydning det vil ha å innlemme kjønnsuttrykk i straffebudet når også konverteringsterapi som skjer på bakgrunn av antatt seksuell orientering eller kjønnsidentitet vil rammes av forbudet» (s. 55).

For Sex og samfunn er det viktigste at forbudet i praksis inkluderer kjønnsuttrykk, og det virker som departementet har tatt høyde for dette. Det er verdt å bemerke at flere former for konverteringsterapi har sin forklaringsmodell i enkeltpersoners brudd med kjønnsroller og kjønnsuttrykk, og at metoden derfor ofte handler om å endre en persons femininitet eller maskulinitet. Det er derfor av avgjørende betydning at slike forsøk på å endre en persons kjønnsuttrykk (inkludert kjønnsroller) inkluderes i forbudet.

Hva inkluderes i forbudet

Sex og samfunn mener de ulike «metodene» for konverteringsterapi er grundig gjennomgått. Vi er derimot usikre på om vi synes dette er dekkende nok, og leser forslaget slik at enkeltstående episoder ikke nødvendigvis dekkes av forbudet slik det står «...den som krenker en annen ved å anvende psykoterapeutisk, medisinsk, alternativmedisinsk eller religiøst baserte metoder eller lignende systematiske fremgangsmåter.» Vi vet at mange opplever å bli konfrontert av noen én-til-én, og viser til tilbakemeldinger i Bufdirs kartlegging:

«Mange av aktørene som deltok i kartleggingen oppgir at konverteringsterapien de kjenner til, har skjedd gjennom en-til-en samtaler og gruppesamtaler. Det er også en god del som krysser av for leir/camp, sjelesorg og andre religiøse metoder (inkludert forbønn, ungdomsmøter i menighetene og resitering av religiøse tekster).» (s. 18)

Ved å utelukke handlinger «som bærer preg av tilfældighet eller spontanitet» (s. 55) kan vi risikere at vi ikke kan beskytte en stor andel av de som utsettes for forsøk på å endre, uttrykke eller fornekte sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet.

Informasjon om rettigheter

Avslutningsvis ønsker Sex og samfunn å påpeke at når et forbud mot konverteringsterapi kommer på plass er det viktig at det gjøres en innsats for å sikre at vi alle gjøres kjent med våre rettigheter. I tillegg må vi sikre at blant annet helsepersonell og andre relevante yrkesgrupper får kunnskap og kompetanse til å møte personer som kan ha vært utsatt for konverteringsterapi.

Vi håper å få mulighet til å delta på muntlig høring.

Med vennlig hilsen

Ingvild Endestad
Avdelingsleder for
kommunikasjon og politikk

Anneli Rønnes
Fagpolitisk rådgiver